

Advies voor Gammelkeresweg 4 Deurningen

Datum : 03 december 2024
Kader : advies voor transformatieplan Karakteristieke boerderij
Fase : initiatief

Impressie van de huidige staat van de achtergevel

1. Aanleiding

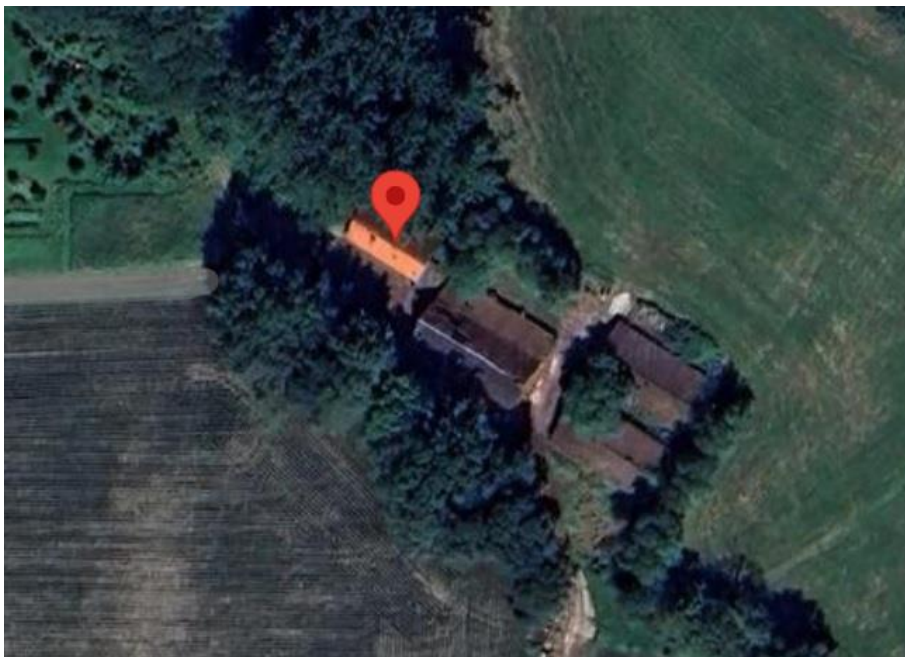
De heer Eeuwijk is de eigenaar van het boerenerf aan de Gammelkeresweg 4 en heeft aangegeven dat hij voornemens is om de oude boerderij in ere te herstellen en de bij gebouwde woning wil slopen. De boerderij wordt gerestaureerd, herbestemd en verduurzaamd. De eigenaar wil de boerderij zelf gaan bewonen. Dit boerderijcomplex is gelegen ten zuidoosten van de Gammelkeresweg en ca 1 km ten noordoosten van de kern Deurningen. Aan de noordwestzijde is op het perceel in het verleden een vervangende woning gebouwd met een aangebouwd tussenlid die de woning koppelt met de boerderij. Op het perceel staan diverse schuren en een kapschuur. Het nu voorliggende plan zal in dit advies beoordeeld worden aan de hand van de stukken die zijn aangeleverd.

Voorgevel van de boerderij

De rechterzijgevel met rechts de aanbouw

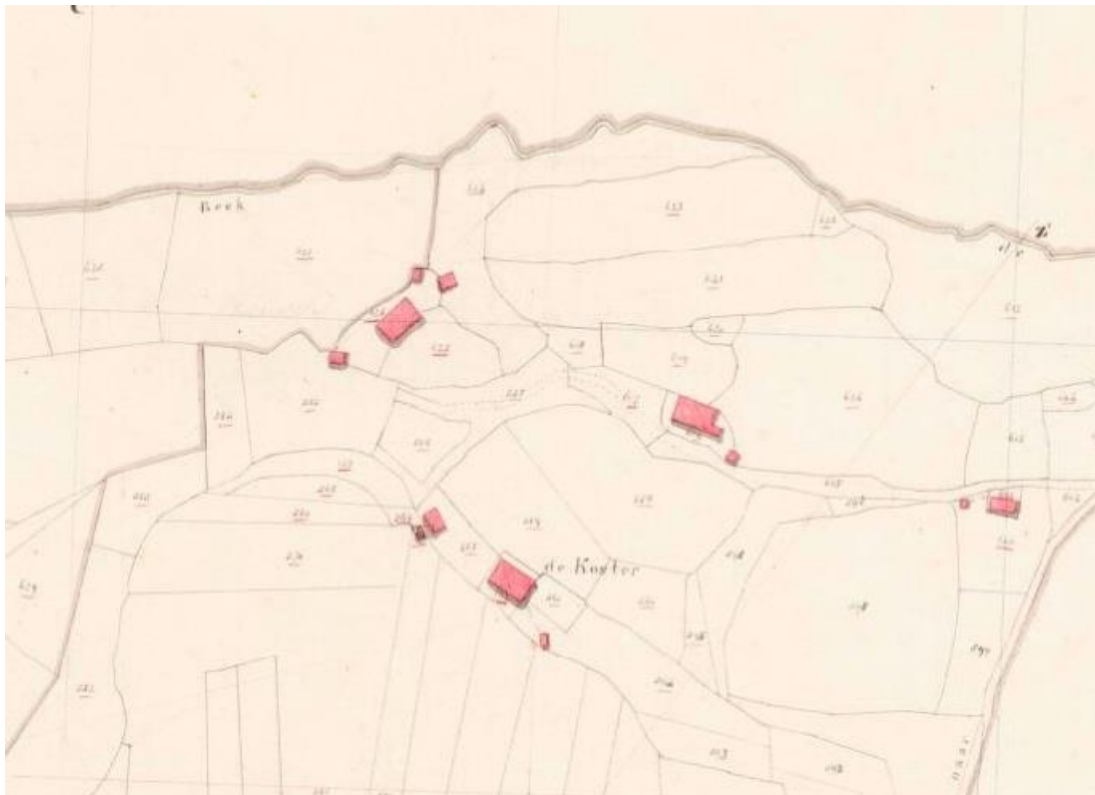
Afbeelding Google Maps. Overzicht van het erf

2. Bevindingen

Omschrijving

Om het proces niet onnodig te frustreren is er in samenspraak met de gemeente besloten om de bevindingen te formuleren aan de hand van de aangeleverde stukken. De locatie is door de heer Temmink dus niet bezocht.

Het erf ligt op een gunstige plek tussen de lagere, natte gronden bij Saasveld en de hoger gelegen stuwwal bij Oldenzaal. Ten noorden van het dorp Deurningen ligt het erf in een lommerrijke omgeving. Op de kadastrale minuut van 1832 is op deze plek een erf zichtbaar met als naam de Koster. De boerderij zal dus ten minste voor deze datum gebouwd zijn.

Afb. kadastrale kaart gemeente Weerselo, sectie I, blad 04 (MIN04054104)

De boerderij heeft een rechthoekige plattegrond met een ankerbalkconstructie die het volume in de lengte in drieën deelt. Twee zijbeuken en een middenbeuk. Voor zover zichtbaar is de gehele hoofddraagconstructie van eikenhout, inclusief sporen en haanhouten. De boerderij zal vroeger lemen vakwerkgevels hebben gehad en van oorsprong geen brandmuur, dus een lös hoes. Dendrochronologisch onderzoek zou de exacte datum van de houtconstructie kunnen vaststellen, maar dat deze boerderij 18^e eeuws is, is vrij zeker. Op de bestaande toestand staat alleen de gebintconstructie in het interieur ingetekend, is er geen enkel interieuronderdeel bewaard gebleven? Deze vraag dient nog wel beantwoord te worden. Op de interieurfoto's lijkt nog wel een kamerstructuur in het voorhuis aanwezig te zijn. De gevels zijn in verschillende periodes opgetrokken in baksteen in kruisverband. De voor- en achtergevel zijn nog het meest origineel, de zijmuren zijn voorzien van nieuwer metselwerk en ook nieuwere openingen. De niendeuropening en de buitenhoek van de achtergevel zijn voorzien van natuurstenen blokken, een zeer streekeigen vormgeving. De hoge kap is voorzien van houten topgevels

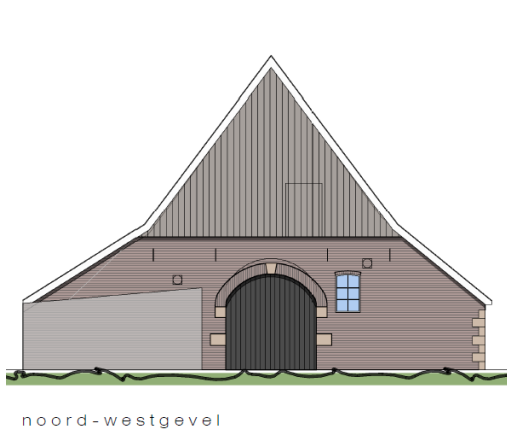
en het dak is gedekt met een vlakke blauwe muldenpan op het linker dakvlak en een oranje, oude holle pan op het rechter vlak. Aan de bouwsporen in de voorgevel te zien, zijn de zijgevels vroeger veel lager geweest. De muurplaat zal op ongeveer een meter hoogte hebben gelegen. Door veranderende bedrijfsvoering en groter vee, zijn zijbeuken vaak vergroot, verbreed en verhoogd. Hierbij werden zijmuren opnieuw opgetrokken en gebintstijlen soms afgezaagd om vervolgens een stijl meer naar binnen te zetten om zo ruimte te creëren voor het vee. Dat is hier ook duidelijk gebeurd. De vensters in de voorgevel zijn niet meer origineel, de kozijnen en de bovenramen zijn nog aanwezig, de onderramen zijn vervangen. De staldeur geheel rechts in de gevel is van oorsprong ook een venster geweest.

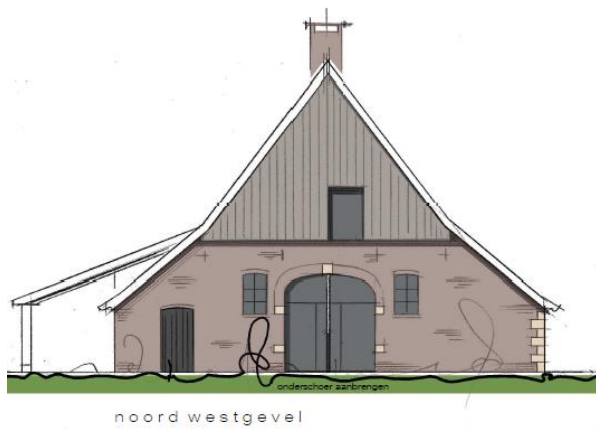
Voorgevel bestaand

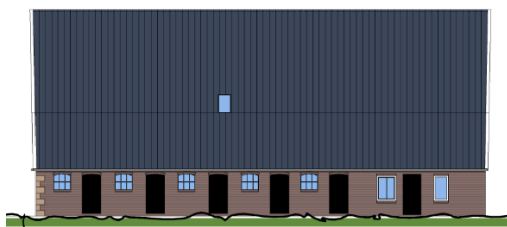
Voorgevel nieuw

Achtergevel bestaand

Achtergevel nieuw

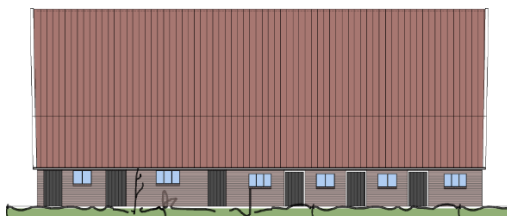
zuid-westgevel

Linker zijgevel bestaand

zuid westgevel

Linker zijgevel nieuw

noord-oostgevel

Rechter zijgevel bestaand

noord oostgevel

Rechter zijgevel nieuw

3. Advies

Randvoorwaarden op een rij:

- Het is nu niet duidelijk of er nog interieuronderdelen aanwezig zijn en eventueel behoudenswaardig zijn. Dit graag nader onderbouwen
- De gebintstructuur wordt in ere hersteld, zorg dat dit herstel gebeurt met tweedehands gebintonderdelen en geen nieuw hout.
- Uitgangspunt is het behoud van de bestaande eikenhouten spoor constructie voor zover mogelijk. Een eikenhouten kapconstructie is zeldzaam geworden.
- Voor de gevels worden hieronder per gevel advies gegeven;

Vorgevel:

Het terugbrengen van de hoofdvorm van rond 1900 is een verbetering voor de contour van de vorgevel. De rechter zijgevel zal hierdoor opnieuw opgemetseld moeten worden en weer wat meer naar binnen geplaatst dienen te worden. Het markeren van de scheiding tussen voor- en achterhuis middels een schoorsteen is tevens een verbetering voor de leesbaarheid van de boerderij. Voor wat betreft de ramen in de boerderij is het advies om de onderramen ook weer te voorzien van een roedenverdeling. Gezien de verdeling in het bovenraam lijkt een vierdeling van het onderraam het meest natuurlijk. Het maken van nieuwe luiken voor de openingen zou

een fraaie aanvulling zijn, maar slechts een aanbeveling. Het bijzondere hoge hooiluik in de houten topgevel is een uitgelezen kans om veel daglicht binnen te halen. Advies is om de indeling van de slaapkamer erachter zo in te richten dat dit luik voorzien kan worden van een kozijn dat achter de topgevel geplaatst wordt. Hiervoor zal een wand wat verplaatst moeten worden. Het effect van zo'n hoog venster in de slaapkamer is zeer fraai. Laat het luik ook gewoon zitten en zet het in geopende toestand vast.

Achtergevel:

Na het verwijderen van de aanbouw is de achtergevel weer geheel zichtbaar. Het terugbrengen van het hogere venster naast de niendeur brengt de symmetrie weer terug in de gevel. Opvallend is het ontbreken van een staldeur rechts naast de niendeur, maar in het oude metselwerk is een dergelijk bouwspoor niet waar te nemen. Dus het voorstel om deze gevel blind te houden is een logische keus. De nieuwe, terugliggende pui in het gemaakte onderschoer liefst in twee delen verdelen als dat qua maat lukt, zodat de middenstijl wegvalt achter de stiepel. Indien de voorgestelde verdeling wenselijk cq noodzakelijk is, dan de nieuwe pui donker schilderen. Ook het luik in deze gevel terugbrengen en in geopende stand vastzetten. Zo blijft de functie van het gat afleesbaar. Ook hier kozijn achter de topgevel verbergen en donker schilderen.

Linker zijgevel:

Probeer de oorspronkelijke scheiding tussen voor- en achterhuis weer terug te brengen. Nu alterneren de staldeuren en de ramen door tot aan de voorgevel. Bij boerderijen is dit niet gebruikelijk. Vanaf de plek van de schoorsteen tot aan de voorgevel onderscheid maken tussen kozijnen en deuren in het woongedeelte en achter de schoorsteen staldeuren en (stalen) ramen elkaar laten afwisselen. In het dakvlak zijn teveel dakramen geplaatst. Advies is om hier even kritisch naar te kijken. Een berging heeft geen dakraam nodig en een slaapkamer met een groot kozijn in de topgevel heeft niet perse nog een extra dakraam nodig. Probeer de regelmaat van de dakramen ook wat te doorbreken door in de secundaire ruimtes (badkamer oid) een wat kleiner raam te plaatsen. Het geniet de voorkeur om het dak weer geheel te dekken met een oude holle pan (zoals de rechter zijgevel nog steeds heeft).

Rechter zijgevel:

Het kozijn links naast de grote ingreep meer laten aansluiten bij de kozijnen in de voorgevel. Ook bij deze gevel weer even kijken naar de hoeveelheid en grootte van de dakramen in het dakvlak. De grote ingreep in de zijgevel met het schuine dak dat opgaat in het dakvlak van de boerderij is begrijpelijk, maar de voorkeur gaat uit naar een vrijstaand volume los van boerderij of als het wenselijk is om een volume vast aan de boerderij te hebben, dit uit te voeren met een plat dak zoals vroeger vaker een leefkeuken aan een boerderij werd gebouwd.

-

Advies opgesteld door:

T. Temmink, adviseur erfgoed
Het Oversticht